

Etusivu — Ajankohtaista — Uutiset

Pendelöity arki

24.2.2021 klo 14:00

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura sekä tutkijat Suvi Ronkainen, Eerika Finell ja Vilma Hänninen keräsivät muistoja työssäkäynnistä oman kotipaikkakunnan ulkopuolella.

Pendelöinti eli työmatkaliikenne asuinpaikkakunnan ja työssäkäyntipaikkakunnan välillä on tavallista arkea suurelle joukolle suomalaisia. 26 vastaajaa eri puolilta Suomea kirjoitti aiheesta SKS:lle. Vastaajista 19 oli naisia ja 7 miehiä.

Kulkuvälineenä mainitaan yleisimmin juna, hyvänä kakkosena linja-auto. Henkilöautollakin matkaa taitetaan – syynä yleensä julkisten liikenneyhteyksien sopimattomuus tai täydellinen puuttuminen. Joukossa on myös jokunen lentäen kulkeva. Osa yhdistää eri kulkuvälineitä sopivaksi katsomallaan tavalla – ja ehtiäkseen ajoissa töihin tai järjelliseen aikaan takaisin kotiin. Joskus pitkä työmatka on vaatinut erillisjärjestelyjä: työpaikkakunnalla sijaitsevan kakkosasunnon tai yöpymisen hostelleissa tai muissa yöpaikoissa.

Osalla pendelöinti on ollut vain jakso elämässä, ehkä opintoihin liittyvä vaihe, jolloin sitä on kestänyt koko työuran ajan. Eläkkeellesiirtymisen yhteydessä on tullut aika muistella niin koko työuraa kuin työmatkojakin. Pendelöinti on saattanut olla hyvä vaihtoehto nuorena ennen perheen perustamista, mutta suurin osa kokee sen häirinneen enemmän tai vähemmän tavallista perhe-elämää ja se on vaatinut paljon perheen muilta osapuolilta. Lähes kaikki ovat samaa mieltä:

”Tällaiseen ratkaisuun ei voi ketään pakottaa. Pendelöinnissä on oma raskautensa eikä se sovi kaikille.”

Jotkut kuitenkin kokevat, ettei vaihtoehtoa ole ollut – työn perässä on ollut pakko lähteä. Erään toisen vastaajan mielestä *”pendelöinti sopii niille, jotka ovat joko hyvin työorientoituneita tai joiden palkka ja työtehtävien mielekkyys voittavat hankaluudet.- - Nuorille, joilla on vielä työura edessä, tällainen vaihtoehto voi olla parempi kuin jäädä työttömäksi.”*

Mitä työmatkoilla sitten tehdään? Vastausten mukaan otetaan torkut, kuunnellaan musiikkia tai äänikirjoja, luetaan, kirjoitellaan, kudotaan tai ”räplätään kännyköitä”. Nykyisten hyvien junaverkkojen ansiosta työnteko omien läppärien avulla on tavallista:

”En halua todellakaan laskea, paljonko olen tehnyt harmaata ylityötä junamatkoilla näiden vuosien aikana. - - Käytännössä nykyisin voi hoitaa kaikki työnsä junatoimistosta käsin.”

Suhtautuminen pendelöintiin on saattanut muuttua radikaalisti matkustelun jatkuttua liian kauar – joskus sairastumiseen saakka. Miinuksiksi mainitaan aikaiset ylösnousut, vähentynyt vapaa-aika ja harrastusten poisjäänti; päivät ovat matkaajalle pitkiä ja junien myöhästely sotkee aikatauluja. Isona ongelmana koetaan myös oman työyhteisön puuttuminen tai vähäiset kontaktit työtovereiden kanssa. Pendlaaja ei istu työmaajuhlissa myöhään.

Joskus työmatkalaiset tutustuvat hyvinkin toisiinsa ja muodostavat oman porukkansa:

”On pakko sanoa, että yksi syy, miksi vuosikymmenien pendelöintiä on jaksanut tehdä, ovat nämä ihanat ja ymmärtäväiset kohtalotoverit” tai *”Junassa kerrottiin usein juttuja. Usein oltiin kuir yhtä suurta perhettä”*.

Kimppakyytiläiset ovat voineet jutella työasioista matkalla ja näistä kollegoista on saattanut tulla hyvinkin läheisiä ja heidän kanssaan on vietetty myös muuta vapaa-aikaa. Joskus tosin ainoa yhteisö, joka matkalla on syntynyt, oli perjantain kotimatalla ravintolavaunussa kokoontuva ”oluttiimi”.

Loppujen lopuksi moni on ollut kuitenkin tyytyväinen ratkaisuunsa. *”Hyviä puolia on se, että on saanut tehdä mielekästä työtä. Ilman pendelöintiä olisin joutunut valitsemaan toisenlaisen urapolun”* tai *”Olen ollut etuoikeutettu, että olen saanut elää kahdella eri paikkakunnalla ja nähnyt elämän monipuolista kirjoa”*.

”Pendelöinnin paras puoli on välitulassa oleminen. Junassa on irti sekä töistä että kotoa. Työni ei ole aina tehtävissä junamatkoilla, ja useimmiten ylittäään mieluiten luen kirjaa ja annan kilometrien kertyä itseni ja työpaikan välille. Pidän siitä, että kun nousen junaan, työ jää taakseni Hämeenlinnaan. Kun astun Tampereella junasta, olen eri henkilö, eri elämässä.”

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura sekä tutkijat Suvi Ronkainen (Lapin yliopisto), Eerika Finell (Tampereen yliopisto) ja Vilma Hänninen (Itä-Suomen yliopisto) järjestivät Pendelöity arki -muistitietokeruun 1.11.2019 – 30.3.2020. Vastaukset on arkistoitu SKS:n arkistoon.

Kiitämme lämpimästi kaikkia keruuseen osallistuneita! Vastajien kesken arvotut palkinnot on toimitettu voittajille.

Lisätietoja: SKS:n arkisto, 0201 131 240, arkisto@finlit.fi